

Kielellisesti ja kulttuurisesti vastuullinen varhaiskasvatus

A white seagull is captured in mid-flight, its wings fully extended, flying from the left side of the frame towards the center. The background features a wide, powerful waterfall with white, frothy water cascading over a dark rock ledge. In the foreground on the right, a dark, textured stone railing is visible. The sky is filled with soft, white clouds, and the overall scene is bright and natural.

Jenni Alisaari, KT
Turun yliopisto

12.11.2020

Kulttuurisesti vastuullinen pedagogiikka

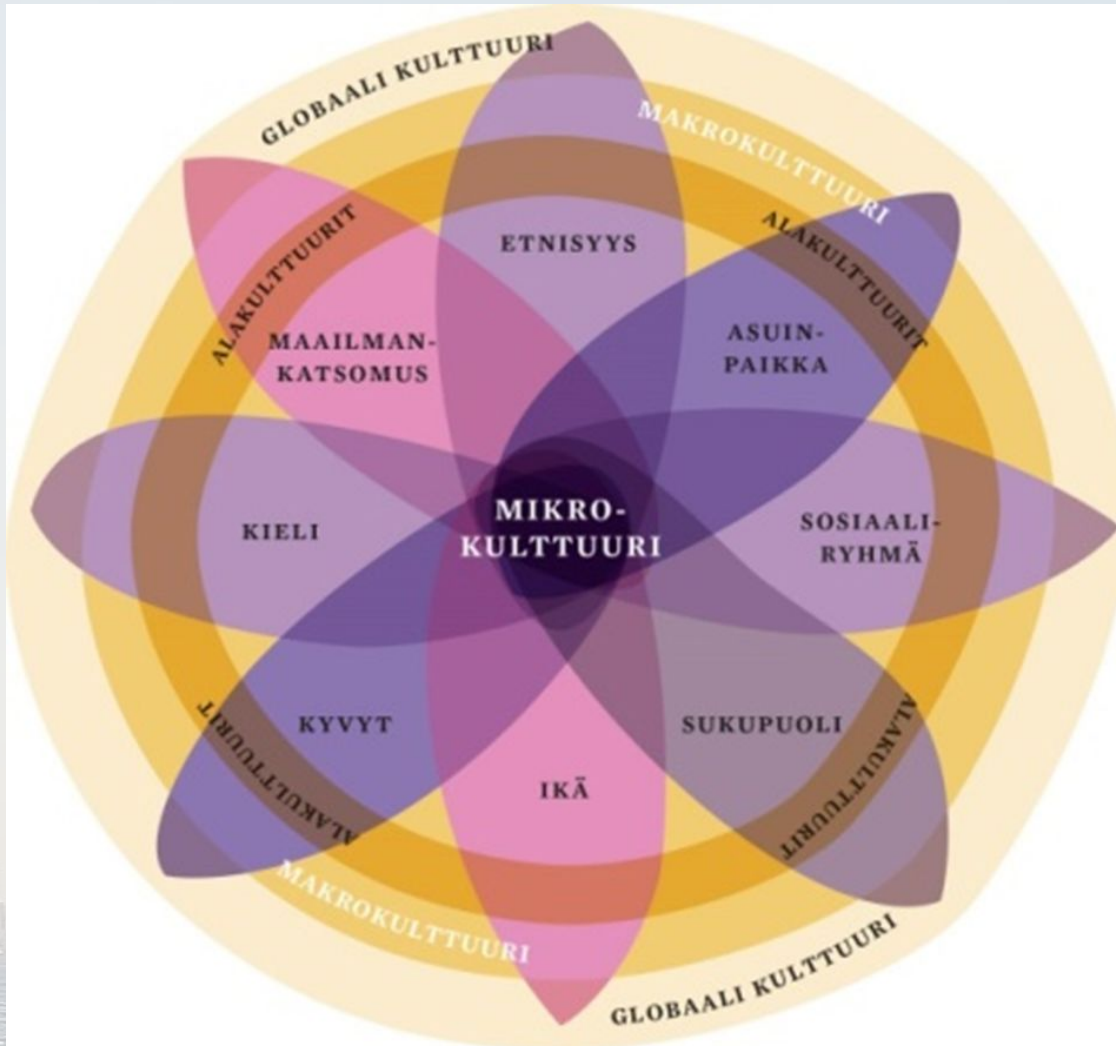
Mitä on kulttuuri?

<https://www.menti.com/c3mgn944yo>

- Elämäntapa
- Vaikuttaa mm.
 - tapaan nähdä, tulkita ja ymmärtää asioita
 - tapaan tehdä johtopäätöksiä
 - tapaan olettaa
 - tapaan, jolla rajaamme ymmärrystämme
- Opittu
- Usein tiedostamaton

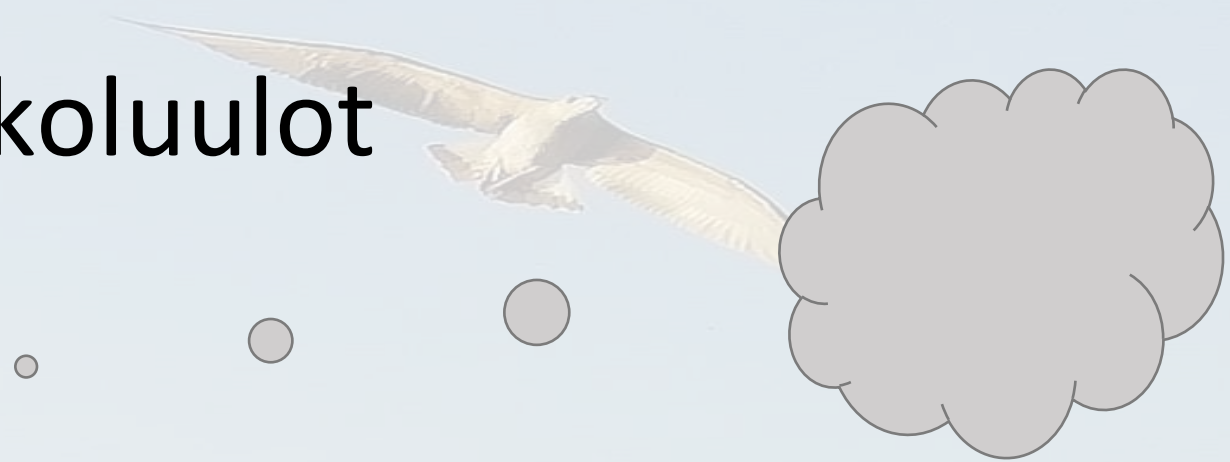
Kulttuurinen moninaisuus

Räsänen, M. (2015).
*Visuaalisen kulttuurin
monilukukirja*. Aalto-yliopiston
taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu.

Stereotypiat ja ennakkoluulot

- Mistä stereotypiat syntyvät?
- Entä ennakkoluulot?
- Mihin ne vaikuttavat?
- Miten voi pyrkiä välttämään stereotypioita ja ennakkoluuloja?

Kulttuuriset käytänteet varhaiskasvatuksessa

- Millaisia asioita pidämme itsestään selvinä päiväkotikulttuurissa?
- Miksi?
- Mihin tämä voi vaikuttaa?
- Millaisia kulttuurisia representaatioita lastenkirjat ilmentävät? Kenen kulttuuri niissä heijastuu?

Kulttuurisesti vastuullinen pedagogiikka

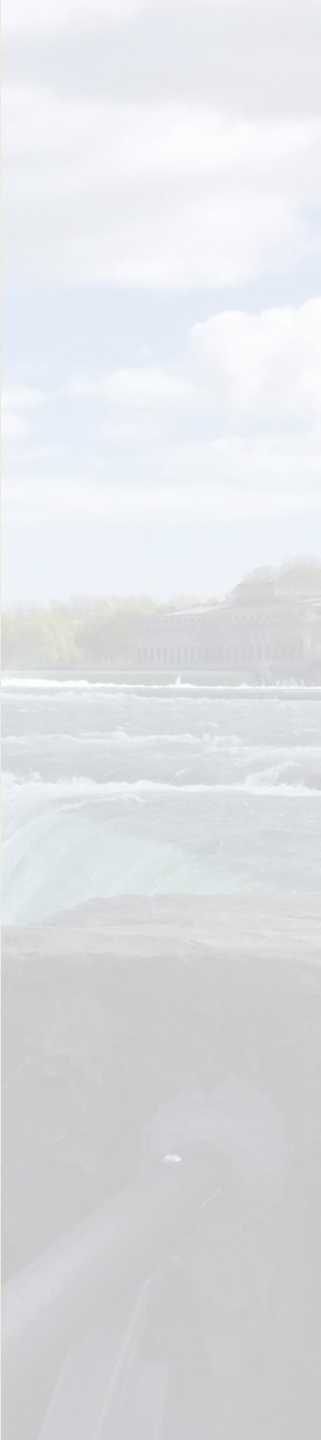
- pitää erilaisia kulttuureja rikkautena ja arvostaa moninaisuutta
- kohtaa ihmiset yksilöinä
- tiedostaa valtaan ja erioikeuksiin liittyviä epäkohtia ja toimii niiden poistamiseksi
- ei hyväksy rasismia, ennakkoluuloja eikä epäoikeudenmukaisuutta

Kieli ja kommunikaatio osana kulttuuria

Kieli ja valtasuhteet

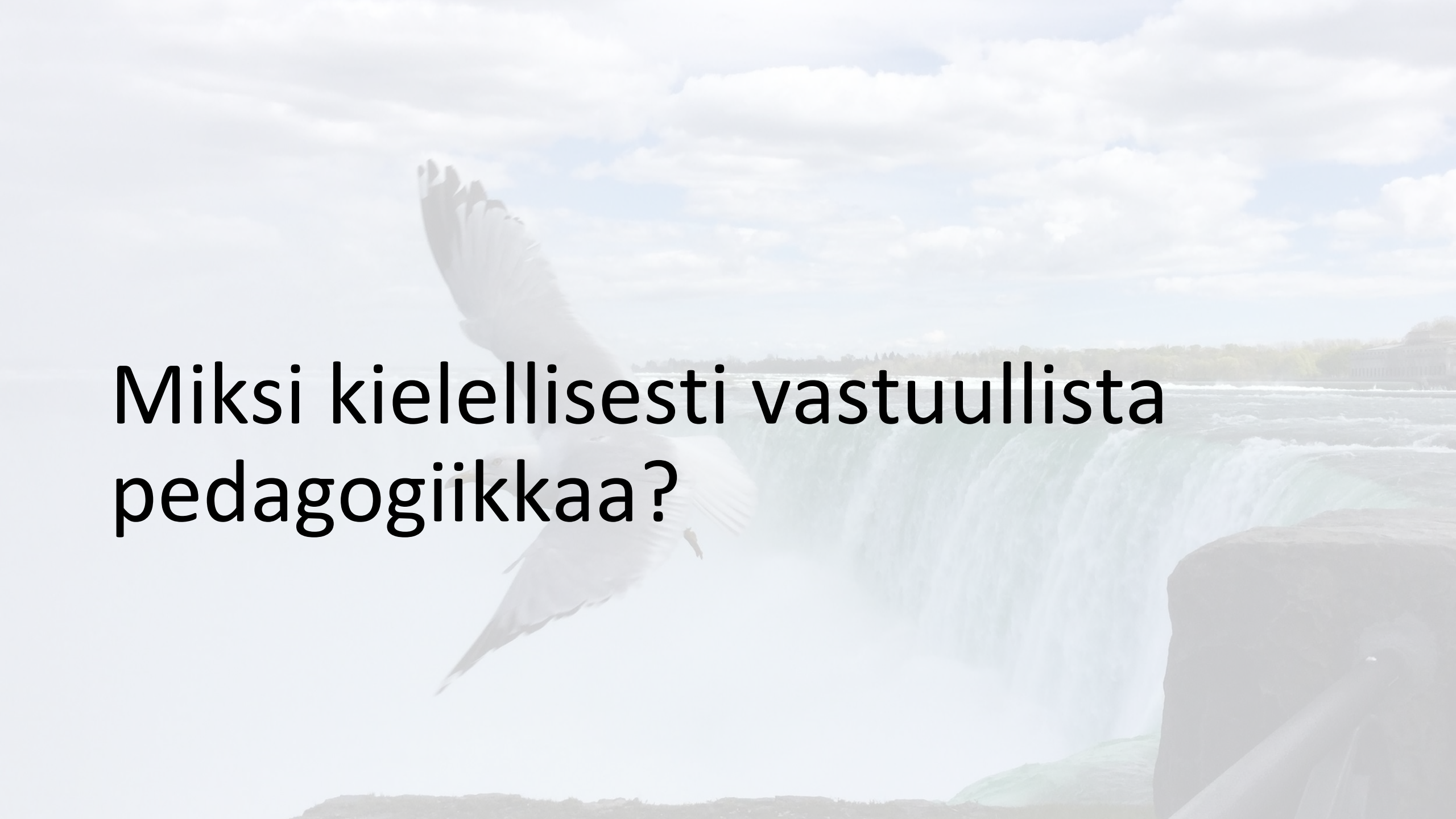
- ❖ Kenellä on oikeus käyttää kieltä?
- ❖ Millainen kieli on hyväksyttyä?

Symboliset valtasuhteet
Bourdieu

Puhuja haluaa tulla ymmärretyksi,
uskotuksi & kunnioitetuksi

A white bird is shown in flight, its wings spread wide, flying over a large waterfall. The waterfall is cascading over dark rocks, and the water is white with foam. The background features a blue sky with scattered white clouds. The overall scene is bright and natural.

**Miksi kielellisesti vastuullista
pedagogiikkaa?**

Lähtökohtana

- Euroopan neuvosto:
”Opiskelukielitaidon hallinta on keskeistä koulutuksen oikeudenmukaisuuden ja laadun sekä koulumenestyksen kannalta.”
- Opiskelukielitaidon omaksuminen alkaa varhaislapsuudessa – varhaiskasvatuksella keskeinen rooli

OPSit & vasu-perusteet

“Jokainen opettaja on oman oppiaineensa/tiedonalansa kielen ja monilukutaidon opettaja”

”Kielitietoisessa koulussa ymmärretään kielen keskeisyys kasvamisessa, oppimisessa, yhteistoiminnassa, identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa.”

(POPS ja LOPS)

”Henkilöstö ymmärtää kielen keskeisen merkityksen lasten kehityksessä ja oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteisöön kuulumisessa sekä identiteetin rakentumisessa. Monikielisyyden näkyväksi tekeminen tukee lasten kehitystä kulttuurisesti moninaisessa maailmassa.”
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet)

Vastuu vuorovaikutuksesta

A white bird is shown in flight, its wings spread wide, flying over a large waterfall. The waterfall is cascading over dark rocks, and the water is white with foam. In the background, there is a line of trees and a building under a sky filled with white, fluffy clouds. The overall scene is bright and natural.

- Aikuisen aktiivisuus
- Aikuinen vuorovaikutuksen mallina ja tarjoajana
- Puhumiseen rohkaiseminen
- Sanojen kohdentaminen lapselle
- Huomio siihen, miten ja millaista kieltä käytetään

A white bird is shown in flight, its wings spread wide, flying over a large waterfall. The waterfall is cascading over a dark rock ledge. The sky is filled with soft, white clouds, and the overall scene is bright and airy. The text is overlaid on the left side of the image.

Kielitaidon kehittymisen tukeminen

Tieto kielen oppimisen periaatteista (Lucas et al, 2008)

- **Keskustelukielitaito eroaa opiskelukielitaidosta.**
- **Kielen oppijoiden pitää saada ymmärrettäviä kielellisiä tarjoumia siten, että kieli, jota käytetään, on hieman nykyistä kielitaidon tasoa korkeammalla tasolla.**
- **Aktiivinen osallistuminen ja sosiaalinen vuorovaikutus keskeistä sekä jokapäiväisen kielitaidon että opiskelukielitaidon kehittymisessä.**
- **Vahva oman äidinkielen taito tukee uuden kielen (ja kaiken muunkin) oppimista.**
- **Turvallinen oppimisympäristö takaa mahdollisimman alhaisen ahdistustason uudella kielellä toimittaessa.**
- **Kieleen pitää kiinnittää tietoista huomiota.**

Miten nämä huomioidaan arjessa?

Miten opetan? Mitä opetan?

- liikkeelle lasten kielenkäyttötarpeiden **havainnoinnista**: mitä halutaan ja mitä pitää ilmaista?
- **tavoitteiden asettelu** havaintojen pohjalta
 - reseptiivisiä taitoja kehitetään ensin (**ei vaadita omaa tuottamista**)
 - Fraasioppiminen
 - Narratiivisuus tärkeää kaikille kielenkäyttäjille
- taitojen saavuttamisen **arviointi** -> uudet tavoitteet

Monikielinen pedagogiikka

Kaikki kielet yhtä arvokkaita

- Kunnioitus
- Arvostus
- Kielet näkyviin: eri kieliin tutustuminen

Kaikki kielet ovat oppimisen resursseja

- Keskustelu asioista eri kielillä
- Ilmaisujen opettelu eri kielillä

Monikielisyys on rikkaus

- Vähäinenkin kielitaito arvokasta
- Kielten oppimiseen rohkaisu ja innostaminen

Pohdittavaa

- Millä tavalla ympärillä olevat moninaiset kielelliset resurssit saadaan varhaiskasvatuksessa käyttöön?
- Miten lasta ohjataan erilaisten kielimaailmojen vuorovaikutukseen ja kielenkäytön tapoihin?

https://padlet.com/jenni_alisaari/yhteiso

KieliPeda

Kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa

- https://www.utu.fi/sites/default/files/media/Kielipeda_A5_UTU_ilman_leikkuuvaroja_verkkosivulle.pdf

Kieli- ja kulttuuritietoisuus
voimaannuttaa oppijat
toimimaan täyden kykynsä
mukaan.

